

30
ΧΡΟΝΙΑ

ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

Η ΠΟΡΕΙΑ ΕΝΟΣ ΘΕΣΜΟΥ

Κείμενα - Έρευνα:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

 HELEXPO

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ, ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ.
ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΓΝΑΤΙΑ 154, 546 36 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΗΛ.: 031 - 23 92 21, ΤΕΛΕΧ: 41 22 91, FAX: 031 - 22 91 16,
ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΘΗΝΑΣ: ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 1, 105 57 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 01 - 323 8051, FAX: 01 - 32 43 520

 HELEXPO
HELEXPO

30

ΧΡΟΝΙΑ

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

Η ΠΟΡΕΙΑ ΕΝΟΣ ΘΕΣΜΟΥ

*Αφιερώνεται στη μνήμη
του Γιάννη Βελλίδη.*

Κείμενα - Έρευνα:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

 HELEXPO

HELEXPO

30° ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ:
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ:
ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ,
Κ. ΚΟΡΔΑΛΗΣ & ΣΙΑ ΟΕ

ΦΙΛΜ - ΜΟΝΤΑΖ:
ΑΤΕΛΙΕ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
Ν. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ - Π. ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο.Ε.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΕΛΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΕ 1.500 ΑΝΤΙΤΥΠΑ
ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ ΤΟΥ 1991.

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ, ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ.

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΓΝΑΤΙΑ 154, 546 36 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΗΛ.: 031 - 23 92 21, ΤΕΛΕΧ: 41 22 91, FAX: 031 - 22 91 16,
ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΘΗΝΑΣ: ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 1, 105 57 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 01 - 323 8051, FAX: 01 - 32 43 520

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΚΟΣΜΟΠΟΥΛΟΣ

Δήμαρχος Θεσσαλονίκης

Με την ευκαιρία του εφετινού εορτασμού των 30 χρόνων «ζωής» του ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ, που γέννησε και άνδρωσε η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, συγχαίρω τη Διοίκησή της για το μεγάλο αυτό πολιτιστικό επίτευγμα και εύχομαι ολόψυχα, με την ίδια πίστη και ενθουσιασμό, να συνεχίσει τις εξαιρετες και ευεργετικές για τον τόπο μας προσπάθειες, σ' όλους τους τομείς της δραστηριότητάς της.

Ακόμα, συγχαίρω τον φίλο και συνεργάτη μου Βασίλη Παπαβασιλείου, για την έκδοση τούτου του λευκώματος.

ΤΙΕ
HELEXPO

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΚΑΤΣΕΛΟΣ

Πρόεδρος HELEXPO - ΔΕΘ ΑΕ

Η δραστηριότητα της Διεθνούς Εκθέσεως Θεσσαλονίκης, καλύπτει μια σημαντική χρονική περίοδο, αφού, ουσιαστικά συμπίπτει με την ιστορική διαδρομή της πόλεως και της ελληνικής οικονομίας σε όλο σχεδόν το μήκος του 20ου αιώνα. Καλύπτει, όμως, και ένα ευρύτατο φάσμα εκδηλώσεων, επειδή αναπτύσσεται και σε άλλους τομείς, όπως είναι τα συνέδρια και η πολιτιστική ανάπτυξη. Και είναι αξιοσημείωτο το γεγονός, ότι η στροφή στις ελληνικές ρίζες και στην ανάδειξη των στοιχείων του λαϊκού μας πολιτισμού, η οποία, ως ισχυρότερη κοινωνική τάση, αποτελεί μάλλον όψιμη «ανακάλυψη» Επιμηθέων, υπήρξε μια ενσυνείδητη επιλογή της ΔΕΘ από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της, την δεκαετία του '20. Οι λαϊκοί μας χοροί και τα δημοτικά μας τραγούδια, είχαν βρει από τότε βάθρο προβολής στην Έκθεση.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα της ευαισθησίας και της φροντίδας της ΔΕΘ για μια πολιτιστική άνθηση, βλάστησε για πρώτη φορά, πριν από 30 χρόνια, το Φεστιβάλ Ελληνικού Τραγουδιού της Διεθνούς Εκθέσεως Θεσσαλονίκης. Ένα Φεστιβάλ, που έχει πίσω του πολλές δάφνες —όσο και αν η πορεία του είχε διακυμάνσεις και δυσκολίες— και που έχει μπροστά του στόχους και φιλοδοξίες.

Φέτος, με τα 30 χρόνια, ένας από τους ανθρώπους που δούλεψαν πολύ για το Φεστιβάλ, ο Βασίλης Παπαβασιλείου, πρώην Διευθυντής Πολιτιστικών Εκδηλώσεων της HELEXPO, προσφέρει μια ακόμα υπηρεσία στον μεγάλο αυτόν καλλιτεχνικό θεσμό της Θεσσαλονίκης: Εκδίδει ένα ιστορικό Λεύκωμα —ιστορική διαδρομή— του Φεστιβάλ Τραγουδιού Θεσσαλονίκης, με όλα τα στοιχεία από τις 30 διοργανώσεις και με όλη τη συνεκτική ύλη που δίνει ανάγλυφα την πορεία και την ταυτότητα του θεσμού, από τη γέννησή του μέχρι σήμερα.

Είναι ένα έργο αγάπης, αλλά και μια πολύτιμη σύνοψη πεπραγμένων, που αλλιώς θα τα σκόρπιζαν οι άνεμοι του χρόνου. Και, επιπλέον, είναι ένας σπουδαίος οδηγός για τη μελλοντική εξέλιξη του Φεστιβάλ.

Η HELEXPO χαιρετίζει την έκδοση αυτή και συγχαίρει τον δημιουργό της.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

τ. Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
HELEXPO - ΔΕΘ ΑΕ

Για την Ελληνική πραγματικότητα στον Πολιτιστικό χώρο, αποτελεί «γεγονός» η συμπλήρωση 30 χρόνων ζωής ενός Φεστιβάλ — τουλάχιστον, μαρτυρεί μια συνεχή και συνεπή προσπάθεια.

Κάνοντας έναν μικρό απολογισμό στην διαδρομή των 30 χρόνων του Φεστιβάλ, διαπιστώνω, ότι γνώρισε καλές και λιγότερο κακές στιγμές και σημειώνω ότι, όποτε οι Διοικήσεις της HELEXPO αγκάλισαν το Φεστιβάλ με πίστη και ενθουσιασμό, είχαμε πετυχημένες εκδηλώσεις. Όποτε πάλι αυτές αδιαφόρησαν ή, ξέφυγαν από τον στόχο της παρουσίασης ενός μουσικού πανηγυριού, μιας γιορτής της μουσικής, τα αποτελέσματα δεν ήταν τα προσδοκώμενα. Παράλληλα νομίζω, ότι και οι φορείς και οι συντελεστές του Ελληνικού τραγουδιού, δεν συμπαραστάθηκαν πάντα στον θεσμό μας όσο μπορούσαν και όσο έπρεπε. Και αυτό ήταν λάθος γιατί, το ΦΕΤ της Θεσσαλονίκης, ανέδειξε πολλούς καλλιτέχνες και απέδειξε, πως αποτελεί ένα γεγονός με διάρκεια και όχι περιστασιακό.

Ήδη, με εκπεφρασμένη την βούληση της HELEXPO να συνεχισθεί ο θεσμός, ελπίζω και εύχομαι, να μην επαναληφθούν λάθη και αντιπαλότητες του παρελθόντος, ώστε, να απομονώσουμε όλα τα αρνητικά στοιχεία και να κτίσουμε πάνω στις θετικές γνώσεις μας. Καλό είναι μάλιστα, οι Οργανωτικές Επιτροπές, να γίνονται για 3 χρόνια — χρονικό διάστημα που θα επιτρέπει στα μέλη τους να αξιοποιούν πληρέστερα τις εμπειρίες και τον ενθουσιασμό τους.

Με την ευκαιρία, συγχαίρω τον αγαπητό μου φίλο και παλιό συνεργάτη Βάσο Παπαβασιλείου για την ολοκληρωμένη παρουσίαση των 30 χρόνων του Φεστιβάλ. Βέβαια, είχε και μια μικρή υποχρέωση να την κάνει, γιατί, είναι ο μόνος που το ξέρει τόσο καλά... Τον ευχαριστούμε.

ΤΙΕ
HELEXPO

ΡΕΜΗΣ ΧΑΤΖΗΣΑΒΒΑΣ

Πρόεδρος
Οργανωτικής Επιτροπής 30ού Φ.Ε.Τ.
Μέλος Δ.Σ. Δ.Ε.Θ.

Πριν δεκαετίες, όταν οι εκπρόσωποι της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης έθεταν τις βάσεις, για να εδραιωθεί ο σημερινός οργανισμός, με την παγκόσμια ακτινοβολία, αποφασίσθηκε, μεταξύ άλλων, να διοργανωθεί και Φεστιβάλ Ελληνικού Τραγουδιού, δεδομένου ότι και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις αποτελούσαν ένα από τους στόχους τους. Άλλωστε, από τότε το τραγούδι είχε αρχίσει να συγκεντρώνει το ενδιαφέρον του επιχειρηματικού κόσμου και να αποτελεί ένα δημιουργικό κλάδο, με οικονομικές προεκτάσεις, γεγονός που ευθυγραμμίζονταν με τις γενικότερες επιδιώξεις της Δ.Ε.Θ.

Το Φεστιβάλ Ελληνικού Τραγουδιού άρχισε με τις καλύτερες προϋποθέσεις. Μεγάλα ονόματα του ελληνικού τραγουδιού το ενίσχυσαν με την παρουσία τους και χιλιάδες κόσμου επιβράβευσαν τις προσπάθειές τους, με το ζωντανό χειροκρότημά τους. Παράλληλα, νέοι καλλιτέχνες έκαναν την εμφάνισή τους και χάρη στην εκδήλωση αυτή, είδαν τα όνειρά τους να πραγματοποιούνται.

Ο θεσμός του Φεστιβάλ Ελληνικού Τραγουδιού εδραιώθηκε και όπως όλες οι άλλες εκδηλώσεις της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης αγαπήθηκε από τον ελληνικό λαό, που το περιβάλλει με τις θερμές εκδηλώσεις του. Έτσι, φθάσαμε στην 30η επέτειο από την ίδρυσή του και όλα δείχνουν, ότι η πορεία του θεσμού αυτού θα συνεχισθεί. Θα συνεχισθεί, χάρη στην υποστήριξη της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης και στην αγάπη του κοινού.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ

Συνθέτης

Τριάντα χρόνια φεστιβάλ Ελληνικού τραγουδιού της ΔΕΘ.

Τριάντα χρόνια επιτυχίες, περισσότερες από αποτυχίες.

Τριάντα χρόνια προσφορά θετική, περισσότερο από αρνητική στο ελληνικό τραγούδι, μα και πολλές ελπίδες για το μέλλον.

Ναι, λοιπόν στο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ της ΔΕΘ.

Ναι, στην ανοδική πορεία του.

Ναι, σ' όσους το υπηρετούν άδοξα, όπως ο παλμός μου φίλος Βασίλης Παπαβασιλείου.

Ναι, στις προσπάθειες της ΔΕΘ.

Χρειάζεται όμως προσοχή. Μεγάλη προσοχή.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ

Δημοσιογράφος

«... Το Φεστιβάλ Ελληνικού Τραγουδιού, δεν είναι στα πλαίσια των σκοπών της ΔΕΘ... αλλά, δια να μη χαθεί η δεδομένη ευκαιρία, καλόν θα ήτο να το αναλάβει —επί του παρόντος— η ΔΕΘ...».

Η φράση αυτή - τμήμα ολοκληρωμένης εισήγησης του τότε (1962) Προέδρου του ΔΣ της ΔΕΘ Γιώργου Γεωργιάδη προς τη Διοίκηση του Οργανισμού, με αφορμή την πρόταση της Ελληνικής Μουσικής Εταιρίας (Ε.Μ.Ε.), για την συνδιοργάνωση του Φεστιβάλ, αποτέλεσε την αφετηρία —δρομολόγηση ενός θεσμού που υπηρετεί έκτοτε («...επί του παρόντος») 30 ολόκληρα χρόνια με συνέπεια και επιτυχία —πλην ελαχίστων εξαιρέσεων— τη σπουδαία υπόθεση του Ελληνικού Ελαφρού Τραγουδιού.

Τροφός λοιπόν του νεογέννητου θεσμού η ΔΕΘ, με κύριο άξονα λειτουργίας του τον Βασίλη Παπαβασιλείου, για τον οποίο το Φεστιβάλ υπήρξε έργο ζωής.

Το Φεστιβάλ μετά τα πρώτα διστακτικά και μαζί διερευνητικά βήματά του, άνοιξε τον διασκελισμό του και δημιούργησε διαδρόμους μέσα από τους οποίους πέρασαν σπουδαία πρόσωπα από το χώρο της Μουσικής και του Στίχου και μαζί τους ανησυχίες που, με το πιστοποιητικό του Φ.Ε.Τ. της ΔΕΘ, πέτυχαν και σε ευρύτερους καλλιτεχνικούς και επαγγελματικούς χώρους. Τεράστια από κάθε πλευρά η συμβολή του Φ.Ε.Τ. της ΔΕΘ, που κράτησε σε υψηλό επίπεδο το ύψος και το ήθος της εκδήλωσης. Παρέλκει συνεπώς η αναφορά σε πρόσθετα στοιχεία που θα επιβεβαίωναν την χρησιμότητα του θεσμού, ενός θεσμού που συμπληρώνει τα 30 χρόνια της λειτουργίας του, προσπαθώντας να επανακτήσει την αλλοτινή του φυσιογνωμία, προσαρμοσμένη στις σύγχρονες απαιτήσεις.

Είναι γνωστό ότι η ζωή —σ' όλες τις εμφανίσεις— αντέχει περισσότερο τους μαραθωνοδρόμους και λιγότερο τους «σπρίντερς». Σ' αυτόν λοιπόν τον Μουσικό Μαραθωνοδρόμο, το Φεστιβάλ Ελληνικού Τραγουδιού, ευχόμαστε μακροήμερευση, για να συνεχίσει να προσφέρει απλόχερα τις δυνατότητες εκείνες που προωθούν, τις νέες ανησυχίες, χωρίς να χρειάζονται παρασκηνιακές ενέργειες, για να προσεγγίσουν τους στόχους και τα οράματά τους.

ΑΛΚΗΣ ΣΤΕΑΣ

Τριάντα Χρόνια...

Αλήθεια, πέρασαν κι' όλες τριάντα ολόκληρα χρόνια από εκείνον τον αξέχαστο Σεπτέμβρη του '62, που στο μικρό γήπεδο της ΧΑΝΘ, ακούστηκαν οι πρώτες μελωδίες που έμελλε, με τα χρόνια να πλημμυρίσουν τον Τόπο μας κι' έτσι, το μουσικό στην αρχή βρέφος, να ανδρωθεί και να αγαπηθεί όσο κανένας άλλος θεσμός.

Ναι... ναι. Τριάντα χρόνια.

Αλήθεια και τι να πρωτοθυμηθεί κανένας;

Τους αγώνες για τη στήριξή του; Το τράκ σε κάθε εμφάνιση; Τον καλό ανταγωνισμό; Τους γραφικούς και ωραίους καναδες στα παρασκήνια και στο Ντο-Ρέ; Τα μέχρι τον ουρανό ξεσπάσματα χαράς για τη νίκη; Το διακριτικό (κι' όχι πάντοτε...) βούρκωμα για τον αποκλεισμό;

Αμέτρητες μνήμες στο πέρασμα του χρόνου...

Όμως, δυο παραμένουν άσβεστες.

Η αγάπη του υπέροχου αυτού Σαλονικιάτικου λαού για το Φεστιβάλ του και, οι γεμάτες προσμονή κι' ελπίδα για μια διάκριση ματιές, των καλλιτεχνών. Ιδίως των νέων... Νέων τότε και σήμερα γνωστών και καταξιωμένων δημιουργών, που γεύτηκαν τη χαρά των πρώτων χειροκροτημάτων τους, από το «σανίδι» του Φεστιβάλ.

Αυτά για τα εφειντά γεννέθλια και πολλές ευχές κι' αγάπη για την πορεία του.

ΤΙΕ
HELEXPO

Με τη λήξη του Β' Παγκόσμιου πολέμου, και ενώ η Ευρώπη δεν είχε συνέλθει και δεν είχε ανασυγκροτηθεί από τα δεινά, η εισβολή και η επικράτηση του αμερικάνικου τραγουδιού, ήταν απόλυτη. Και ήταν φυσικό. Από τη μια μεριά οι διάσπαρτοι σ' όλη την Ήπειρό μας αμερικάνικοι ραδιοσταθμοί, οι αναρίθμητες συμμαχικές καντίνες και τα όσα άνοιξαν και λειτούργησαν κέντρα διασκέδασης —με συντριπτική σε αριθμό πελατών πλειοψηφία στρατευμένους της υπερατλαντικής δύναμης— δεν παρουσίαζαν παρά μόνο τραγούδια από τη χώρα αυτή. Από την άλλη, νεώτεροι Ευρωπαίοι συνθέτες δεν είχαν ακόμα αναδειχθεί, οι δε παλαιότεροι είχαν άλλες προτεραιότητες. Όσοι βέβαια απ' τους τελευταίους αυτούς είχαν απομείνει ή, ήταν σε θέση κι είχαν ακόμα διάθεση για δημιουργία.

Όμως θα πρέπει να γίνει παραδεκτό και να μην παραγνωρισθεί το γεγονός πως, τα αμερικάνικα τραγούδια, με έξοχες ορχήστρες και ερμηνευτές και, με νεώτερους-πρωτόγνωρους ακόμα ρυθμούς, άσκησαν ιδιαίτερη γοητεία στη νεολαία, αλλά και στους παλαιότερους, της Ευρώπης, που διψασμένοι για διασκέδαση, άκουγαν ευχάριστα, εκείνη την εποχή, οτιδήποτε τους πρόσφεραν. Τα πράγματα όμως, σιγά-σιγά και με το πέρασμα του χρόνου, μπήκαν σε τάξη και η Ευρώπη άρχισε να ξαναβρίσκει τον εαυτό της. Σ' όλους τους τομείς. Φυσικά και στη μουσική. Οι παλιοί συνθέτες συνήλθαν και συνέχισαν, ενώ ξεπήδησαν νεώτεροι.

Το ίδιο παρατηρήθηκε και στο χώρο της ερμηνείας. Το ευρωπαϊκό τραγούδι, με τη σειρά του και μέχρις ένα βαθμό, εκτόπισε το αμερικάνικο. Η Ήπειρός μας ξεκίνησε να γράφει και να τραγουδά, δικές της μελωδίες.

Από δω όμως και πέρα, άρχισε καθώς ήταν αναπόφευκτο, ο ανταγωνισμός κι ο αγώνας επιβολής. Οι δισκογραφικές εταιρίες, που έλεγχαν, κατεύθυναν κι είχαν τον κύριο λόγο στο «χώρο», στη θεμιτή βέβαια, αλλά άκρατη προσπάθειά τους για τα πρωτεία στις πωλήσεις, η κάθε μια για λογαριασμό της, μη σταματώντας πουθενά, μετέβαλαν την «παραγωγή», σε χρηματιστηριακό προϊόν. Αποτέλεσμα, να αναδεικνύεται ανάλογα, και να είναι της «μόδας», όχι μόνον κάποιος συνθέτης ή ερμηνευτής, ή ακόμα και ορχήστρα, αλλά τότε το γαλλικό, τότε το ιταλικό, τότε το γερμανικό, το αγγλικό, το ισπανικό, κ.λπ. τραγούδι. Έξυπνη και εμπορικότερη η κίνηση αυτή.

Βέβαια, ο ανταγωνισμός αυτός είχε και τα καλά του. Νέοι ρυθμοί ξεπήδησαν, νέοι ταλαντούχοι στιχουργοί και συνθέτες εμφανίστηκαν, είδωλα στην ερμηνεία καθιερώθηκαν, διακεκριμένοι μουσικοί και ορχήστρες ενθουσίαζαν και δεν είχαν να ζηλέψουν τίποτε απ' τους Αμερικανούς συναδέλφους τους.

Στα πλαίσια όμως του αγώνα αυτού κάθε χώρας πλέον, που στο μεταξύ, καθώς τονίστηκε, μπήκαν κι αυτές στο χορό του ανταγωνισμού για λόγους οικονομικούς και γόητρου, να επιβάλει η καθεμιά το δικό της τραγούδι, επενοήθηκε ένα πρωτόγνωρο για την Ήπειρό μας τουλάχιστο, διαφημιστικό «μέσο». Οι πολυπρόσωπες διαγωνιστικές συναυλίες, τα γνωστά πλέον Φεστιβάλ.

Το «μέσο» αυτό ήταν ιδιοφυές και γοητευτικό. Και επικράτησε. Έγινε πολιτιστικό δρώμενο για κάθε Χώρα, έγινε «γεγονός» για κάθε πόλη που είχε δικό της Φεστιβάλ. Και να γιατί: Πρώτα απ' όλα, στην ερμηνεία τουλάχιστον, τα «είδωλα», στην Ευρώπη κυρίως,

HELEXPO

ήταν απλησίαστα. Η τηλεόραση δεν τα είχε κάνει συγκατοίκους μας. Εκείνα τα χρόνια, σχεδόν και μέχρι το 1960, η Τηλεόραση, για τους περισσότερους Ευρωπαίους, ήταν άγνωστη. Ευκαιρία λοιπόν το κοινό, ιδιαίτερα οι νέοι, να χαρούν τα «είδωλα» αυτά, να κουβεντιάσουν μαζί τους, να πάρουν αυτόγραφα, να βγουν πλάι-πλάι και μια φωτογραφία.

Ύστερα, το κοινό, χαιρόταν μ' ένα εισιτήριο, είκοσι και τριάντα μαζί «αστέρια» της Χώρας του και ξένα που, για να «ακούσει» ένα και μόνο, σε κάποιο κέντρο διασκέδασης, θα έπρεπε να πληρώσει κάποιο απλησίαστο για τη λαϊκή τσέπη, «ταμπλ ντοτ».

Ακόμα, θα άκουγε για πρώτη φορά τα καινούργια τραγούδια. Ταυτόχρονα θα συμμετείχε είτε άμεσα, είτε έμμεσα στις διαδικασίες του διαγωνισμού για την ανάδειξη των νικητών.

Τέλος, το «μεγάλο» τραγουδιστικό ακροθέαμα, ήταν άγνωστο στην Ήπειρό μας.

Πόλος έλξης τα «Φεστιβάλ» λοιπόν. Ανταποκρίθηκαν απόλυτα στη βούληση και δικαίωσαν τις επιδιώξεις αυτών που τα καθιέρωσαν. Γι' αυτό και ξεπηδήσαν κατά δεκάδες στην Ευρώπη. Με μορφή εθνική (Σαν Ρέμο κ.λπ.), διεθνή (Μαγιόρκας, Βαρσοβίας κ.λπ.) περιφερειακή (Βαρκελώνας, Εδιμβούργου κ.λπ.).

Φορείς τους, οι εταιρίες δίσκων, οι Δήμοι, ο Τουρισμός. Όλοι κέρδιζαν από τη σύναξη καλλιτεχνών, ενδιαφερομένων επιχειρηματιών, κοινού. Και η πόλη τέλεσης της εκδήλωσης προβαλόταν σε διεθνή κλίμακα.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να γίνει μια διευκρίνιση. Ίσως και να απαντηθεί κάποιο εύλογο ερώτημα. Γιατί δηλαδή στην Αμερική (κυρίως στις Η.Π.Α.), στη Χώρα που καθιέρωσε το μεγάλο λαϊκό θέαμα, δεκαετίες πριν από τον πόλεμο, δεν είχαμε Φεστιβάλ;

Ο λόγος είναι απλός.

Εκεί, η τηλεόραση είχε εξαφανίσει τη γοητεία του απλησίαστου «είδωλου», πριν από τον πόλεμο ακόμα. Τα προγράμματά της είχαν μεταφερθεί στο σπίτι και του τελευταίου πολίτη. Αλλά, και πιο μπροστά ακόμα, μεγάλα προγράμματα «ποικίλης ύλης» παρουσιάζονταν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά, από κάθε αγώνα «ράγκμπυ» και «μπίζ-μπωλ».

Χορτάτοι λοιπόν από ακροθεάματα κι από κάθε

άλλου είδους ψυχαγωγίας, οι κάτοικοι της Αμερικής. Γι' αυτό, και δεν χρειάστηκε οι δισκογραφικές εταιρίες ή, άλλοι φορείς, να οργανώσουν Φεστιβάλ για την προβολή και διαφήμιση δίσκων και καλλιτεχνών.

Ο χρόνος όμως περνά, βρισκόμαστε στις αρχές της δεκαετίας του '60. Η τεχνολογία και η εκβιομηχανιστή της σε άπιαστο ρυθμό, κάνει άλματα και μαζί της παρασύρει σε παρακμή, το θεσμό των Φεστιβάλ. Και να γιατί:

Πρώτα απ' όλα, έχουμε την τηλεόραση, που, στο μεταξύ άρχισε να κατακλύζει την Ευρώπη. Συγχρόνως, άρχισε να μεταδίδει απ' ευθείας πλέον τα προγράμματα κάθε Φεστιβάλ. Το ευρύ κοινό προτιμούσε —φυσικά— αδάπανα, και χωρίς κόπο και μετακινήσεις να απολαύσει τις χαρές της εκδήλωσης στην πολυθρόνα με παντόφλες. Αποτέλεσμα, αίθουσες μισοάδειες στην αρχή, άδειες σχεδόν, στη συνέχεια.

Ύστερα, η ευρύτατη διάδοση του μικρού φθηνού δίσκου, του ραδιόφωνου-τρανζίστορ, του «πικάπ», του μαγνητόφωνου, του κασετόφωνου. «Μέσα», που έφεραν το τραγούδι στο σπίτι, στην εξοχή, στον περίπατο, στην τσέπη.

Ακόμα, ένας μεγάλος εχθρός των Φεστιβάλ, υπήρξαν οι μεγάλες υπαίθριες συναυλίες πολλών μαζί, γνωστών κυρίως καλλιτεχνών, με φθηνό εισιτήριο. Ένα είδος δηλαδή αδιαγωνίστου Φεστιβάλ. Οργανωτές των εκδηλώσεων αυτών πάλι οι εταιρίες δίσκων ή, οι ίδιοι οι καλλιτέχνες.

Ένας όμως, ακόμα λόγος που συνέβαλε στην πτώση του ενδιαφέροντος του κοινού για τα Φεστιβάλ, υπήρξε η άρνηση, όχι μόνο των καθιερωμένων, αλλά και των «εν εξελίξει» καλλιτεχνών, να συμμετάσχουν σε διαγωνιστικές εκδηλώσεις, φοβούμενοι αποτυχία. Η προβολή τους ήταν πια εξασφαλισμένη απ' την τηλεόραση και τις υπαίθριες συναυλίες. Γιατί να διακινδυνεύσουν; Ύστερα και οι εταιρίες δίσκων, δεν επέτρεπαν στους καθιερωμένους δημιουργούς και ερμηνευτές συμμετοχή, για να μη διακινδυνεύσουν κάποια αποτυχία.

Έτσι, τα Φεστιβάλ, που απόμειναν πλέον στην Ευρώπη, σιγά-σιγά και μέχρι τις μέρες μας είναι λιγότερα απ' τα δάχτυλα του ενός χεριού. Κι αυτά, υποβαθμισμένα (Εβροβιζιόν, Σαν Ρέμο, Σόφιας κ.λπ.).

Τεποχή λοιπόν αυτή που, ακριβώς για τους παραπάνω λόγους, αρχίζει και σχεδόν ολοκληρώνεται, σε λίγο διάστημα η παρακμή και η κατάργηση των Φεστιβάλ σ' όλο τον κόσμο, και ειδικότερα στην Ευρώπη, στην Ελλάδα, αποφασίζεται η οργάνωσή τους.

Το Ε.Ι.Ρ., στα τέλη της δεκαετίας του '50, για πρώτη φορά οργανώνει Φεστιβάλ τραγουδιού στην Αθήνα, φυσικά... Όμως, δεν θα σταματήσουμε στις διοργανώσεις αυτές. Απλά θα τονισθεί πως, για πολλούς λόγους, δεν άντεξαν στο χρόνο. Κάποιοι άλλοι, σχετικοί, που θα ασχοληθούν μ' αυτές τις διοργανώσεις, και που πρέπει νάναι ειλικρινείς και θαρραλέοι, ας καταγράψουν τους λόγους που, γρήγορα-γρήγορα οδήγησαν στην κατάργηση του Φεστιβάλ του Ε.Ι.Ρ. ύστερα από τρία χρόνια λειτουργίας του. Οι λόγοι αυτοί είναι τόσο ορατοί...

Έτσι, ερχόμαστε στο δικό μας Φεστιβάλ.

Το χειμώνα του '61-'62, η Ελληνική Μουσική Εταιρία (Ε.Μ.Ε.) με γράμμα της στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, προτείνει, τη συνδιοργάνωση Φεστιβάλ Ελληνικού τραγουδιού, στη Θεσσαλονίκη, την 2η εβδομάδα της εκθεσιακής επίδειξης του Σεπτεμβρίου, στο χώρο του Αλεξάνδρειου Μέλαθρου.

Το θέμα, απασχολεί αμέσως τη Διοίκηση της Δ.Ε.Θ. και τελικά αποφασίζεται η πραγματοποίηση της εκδήλωσης με οργανωτική και οικονομική ευθύνη της Δ.Ε.Θ. και καλλιτεχνική της Ε.Μ.Ε., η οποία θα έπαιρνε και το 50% από τις εισπράξεις... Αξίζει να τονισθεί πως, ο τότε Πρόεδρος του Δ.Σ. της Δ.Ε.Θ. Γιώργος Γεωργιάδης, υπογράμμισε στη συνεδρίαση εκείνη, μεταξύ άλλων και τα παρακάτω:

«...Το «Φεστιβάλ Ελαφρού Τραγουδιού» καθώς

και η «Εβδομάδα Ελληνικού Κινηματογράφου» δεν είναι εις τα πλαίσια των σκοπών της Δ.Ε.Θ., αλλά, ως αφορώντα κυρίως την πόλιν της Θεσσαλονίκης, θα έπρεπε άλλος Οργανισμός, πλην της Δ.Ε.Θ. να αναλάβει την οργάνωσιν αυτών. Δυστυχώς όμως, μέχρι σήμερα, δεν επεδείχθη ουσιαστικώς τοιαύτη προθυμία και, δια να μη χαθεί η διδομένη ευκαιρία, καλόν θα ήτο να το αναλάβει επί του παρόντος η Δ.Ε.Θ., διότι, τούτο, συντελούμενον εις τον χώρο της Εκθέσεως και κατά την περίοδον της επιδείξεως της Δ.Ε.Θ., θα συμβάλει οπωσδήποτε εις την επιτυχίαν αυτής...».

Και αυτό το «...επί του παρόντος» κρατάει πάνω από τέταρτο αιώνα τώρα...

Βέβαια, εύλογη η απορία, γιατί η Ε.Μ.Ε., πρότεινε τη συνδιοργάνωση του Φεστιβάλ στη Δ.Ε.Θ., κι όχι σε άλλο πρωτευουσιάνικο φορέα. Η απάντηση είναι απλή (τώρα), όμως αόρατη τότε. Και εξηγούμαστε: Εκτός από το γεγονός ότι η Δ.Ε.Θ., θα έπαιζε και το ρόλο του Μαικήνα, ήταν ένας ανίδεος από τα συμβαίνοντα στο χώρο του τραγουδιού. Ήταν επομένως πέρα για πέρα ένας φορέας εκμεταλλεύσιμος. Και αυτό γιατί, την εποχή εκείνη συνέβαιναν, στο Ελληνικό Τραγούδι, γεγονότα, καθοριστικά. Ήταν μια περίοδος «κόψης ξυραφιού».

Από τη μια μεριά είχαμε το παραδοσιακό «ελαφρό», «ερωτικό» τραγούδι, με κορυφαίους και καθιερωμένους δημιουργούς (Κώστας Γιαννίδης, Κώστας Καπνίσης, Γιώργος Μουζάκης, Κώστας Κλάβας, Μίμης Πλέσσας, Γιώργος Κατσάρος, Τάκης Μωράκης, Ζακ Ιακωβίδης, Τάκης Αθηναίος, Αλέκος Γεωργιάδης, Τεράσιμος Λαυράνος, Λυκούργος Μαρκεάς, Κώστας Πρέντας, Αλέκος Σπάθης κ.λπ.).

HELEXPO